

**“ZAMONAVIY ILMIY YONDASHUVLAR VA TEXNOLOGIK
TARAQQIYOTNING USTUVOR YO‘NALISHLARI” nomli Respublika
ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-1, 2026**

DEVELOPING MECHANISMS OF “MUTUAL TRUST” IN THE EXERCISE OF REPRESENTATIVE POWER

Rakhmonov Sherzod Tolibovich

Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences

Abstract: This article examines the concept of “mutual trust” in the process of exercising representative power as a socio-philosophical category. The study highlights the role of mutual trust in ensuring the sustainable development of society, as well as its importance in shaping relations between state authorities and citizens. In addition, the role of transparency, accountability, communication, and information technologies in strengthening mutual trust within the activities of local representative bodies is analyzed on a scientific basis. Based on the reforms implemented in Uzbekistan, the practical aspects of developing trust mechanisms are revealed. The results of the study contribute to improving the efficiency of representative power, strengthening public trust, and developing democratic governance.

Keywords: mutual trust, representative power, local councils, social philosophy, transparency, accountability, communication, civil society, democratic governance, digitalization

VAKILLIK HOKIMIYATINI AMALGA OSHIRISHDA “O‘ZARO ISHONCH” MEXANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH

Raxmonov Sherzod Tolibovich

Pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)

Annotatsiya: vakillik hokimiyatini amalga oshirish jarayonida “o‘zaro ishonch” tushunchasi ijtimoiy-falsafiy kategoriya sifatida tahlil qilinadi. Tadqiqotda o‘zaro ishonchning jamiyat barqaror rivojlanishidagi o‘rni, davlat organlari va fuqarolar

**“ZAMONAVIY ILMIY YONDASHUVLAR VA TEXNOLOGIK
TARAQQIYOTNING USTUVOR YO‘NALISHLARI” nomli Respublika
ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-1, 2026**

o‘rtasidagi munosabatlarni shakllantirishdagi ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, mahalliy vakillik hokimiyati organlari faoliyatida ochiqlik, hisobdorlik, kommunikatsiya va axborot texnologiyalarining o‘zaro ishonchni mustahkamlashdagi roli ilmiy asosda tahlil qilinadi. O‘zbekiston sharoitida amalga oshirilayotgan islohotlar misolida ishonch mexanizmlarini rivojlantirishning amaliy jihatlari ochib berilgan. Tadqiqot natijalari vakillik hokimiyati samaradorligini oshirish, fuqarolar ishonchini mustahkamlash hamda demokratik boshqaruvni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Kalit so‘zlar: o‘zaro ishonch, vakillik hokimiyati, mahalliy Kengashlar, ijtimoiy-falsafa, ochiqlik, hisobdorlik, kommunikatsiya, fuqarolik jamiyati, demokratik boshqaruv, raqamlashtirish

Аннотация: В данной статье понятие «взаимное доверие» в процессе осуществления представительной власти рассматривается как социально-философская категория. В исследовании раскрывается роль взаимного доверия в обеспечении устойчивого развития общества, а также его значение в формировании отношений между государственными органами и гражданами. Кроме того, на научной основе анализируется роль открытости, подотчетности, коммуникации и информационных технологий в укреплении взаимного доверия в деятельности органов местной представительной власти. На примере реформ, реализуемых в Узбекистане, раскрываются практические аспекты развития механизмов доверия. Результаты исследования направлены на повышение эффективности представительной власти, укрепление доверия граждан и развитие демократического управления.

Ключевые слова: взаимное доверие, представительная власть, местные Кенгаши, социальная философия, открытость, подотчетность, коммуникация, гражданское общество, демократическое управление, цифровизация

**“ZAMONAVIY ILMIY YONDASHUVLAR VA TEXNOLOGIK
TARAQQIYOTNING USTUVOR YO‘NALISHLARI” nomli Respublika
ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-1, 2026**

Kirish: Vakillik hokimiyatini amalga oshirishda “o‘zaro ishonch” tushunchasi ijtimoiy-falsafiy kategoriya sifatida jamiyatning barqaror rivojlanishini ta’minlovchi asosiy omillardan biri hisoblanadi. Ushbu tushuncha faqat siyosiy institutlar faoliyati bilan cheklanib qolmay, balki jamiyat a’zolari, davlat organlari va fuqarolik institutlari o‘rtasidagi munosabatlarning mazmun-mohiyatini belgilaydi. O‘zaro ishonch darajasi qanchalik yuqori bo‘lsa, vakillik hokimiyati organlarining qarorlari shunchalik samarali qabul qilinib, jamoatchilik tomonidan qo‘llab-quvvatlanadi. Ishonch ijtimoiy munosabatlarning murakkab tizimida shakllanadigan ko‘p qirrali fenomen bo‘lib, u siyosiy madaniyat, huquqiy ong, ijtimoiy adolat, ochiqlik va hisobdorlik kabi omillar bilan uzviy bog‘liq. Vakillik hokimiyati organlari faoliyatida ishonchni ta’minlash uchun eng avvalo fuqarolarning manfaatlarini ifoda etish darajasi yuqori bo‘lishi lozim. Agar deputatlar va mahalliy kengash a’zolari o‘z saylovchilari bilan doimiy muloqotda bo‘lmasa, ularning muammolarini chuqur anglamasa, ishonch darajasining pasayishi tabiiy holat hisoblanadi.

O‘zbekistonda mahalliy vakillik hokimiyati tizimida so‘nggi yillarda amalga oshirilayotgan islohotlar aynan ishonch mexanizmlarini mustahkamlashga qaratilgan. Masalan, xalq deputatlari kengashlari faoliyatida ochiqlikni ta’minlash, sessiyalarni ommaviy axborot vositalari orqali yoritish, deputatlarning hisobot berish amaliyotini joriy etish kabi chora-tadbirlar aholi bilan davlat o‘rtasidagi ishonchni oshirishga xizmat qilmoqda. Bu jarayonda “ochiq hukumat” tamoyillarini joriy etish muhim ahamiyat kasb etadi. O‘zaro ishonch mexanizmlarini rivojlantirishda institutsional omillar bilan bir qatorda ma’naviy-axloqiy omillar ham katta ahamiyatga ega. Jamiyatda adolat, halollik, mas’uliyat kabi qadriyatlar ustuvor bo‘lmasa, hatto eng mukammal institutsional tizim ham samara bermasligi mumkin. Shu nuqtai nazardan qaraganda, vakillik hokimiyati organlari faoliyatida axloqiy me’yorlarga amal qilish ishonchni shakllantirishning

**“ZAMONAVIY ILMIY YONDASHUVLAR VA TEXNOLOGIK
TARAQQIYOTNING USTUVOR YO‘NALISHLARI” nomli Respublika
ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-1, 2026**

muhim sharti hisoblanadi. Misol sifatida ayrim hududlarda deputatlarning saylovchilar bilan uchrashuvlari muntazam tashkil etilayotganini ko‘rish mumkin. Bunday uchrashuvlarda aholi o‘z muammolarini bevosita bayon etish imkoniyatiga ega bo‘ladi. Bu esa fuqarolarning davlat organlariga bo‘lgan ishonchini oshiradi. Agar bu muloqotlar rasmiy xarakterga ega bo‘lib qolsa, ularning samaradorligi pasayadi va ishonch shakllanmaydi.

Ishonchni ta‘minlashning yana bir muhim jihati – hisobdorlik mexanizmining samarali ishlashidir. Vakillik hokimiyati organlari o‘z faoliyati natijalari bo‘yicha aholiga aniq va shaffof axborot berib borishi lozim. Bu jarayonda axborot texnologiyalaridan keng foydalanish muhim ahamiyatga ega. Masalan, elektron platformalar orqali deputatlarning faoliyati haqida ma‘lumotlarni joylashtirish, onlayn murojaatlarni qabul qilish tizimini joriy etish ishonchni mustahkamlashga xizmat qiladi. Shu bilan birga, ishonchni shakllantirishda huquqiy asoslarning mustahkamligi ham katta ahamiyatga ega. Agar qonunlar adolatli va barcha uchun teng qo‘llanilsa, fuqarolar davlat organlariga ishonadi. Aks holda, huquqiy nigilizm kuchayib, ishonch susayadi. Shu sababli, mahalliy vakillik hokimiyati organlari faoliyatida qonun ustuvorligini ta‘minlash ustuvor vazifa hisoblanadi.

O‘zaro ishonch mexanizmlarini rivojlantirishda fuqarolik jamiyati institutlarining ishtiroki ham muhim ahamiyatga ega. Nodavlat notijorat tashkilotlari, ommaviy axborot vositalari, jamoatchilik kengashlari davlat organlari faoliyati ustidan jamoatchilik nazoratini amalga oshirish orqali ishonchni mustahkamlashga xizmat qiladi. Bu jarayonda davlat va jamoat tashkilotlari o‘rtasida konstruktiv hamkorlikni yo‘lga qo‘yish zarur. Xalqaro tajribaga nazar tashlasak, rivojlangan mamlakatlarda vakillik hokimiyati samaradorligi aynan ishonch darajasi bilan o‘lchanadi. Masalan, Yevropa mamlakatlarida aholining parlament va mahalliy kengashlarga bo‘lgan ishonchi yuqori

**“ZAMONAVIY ILMIY YONDASHUVLAR VA TEXNOLOGIK
TARAQQIYOTNING USTUVOR YO‘NALISHLARI” nomli Respublika
ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-1, 2026**

bo‘lgani uchun qabul qilingan qarorlar samarali amalga oshiriladi. Bu esa ishonchning davlat boshqaruvidagi strategik ahamiyatini yana bir bor tasdiqlaydi.

O‘zbekiston sharoitida ishonch mexanizmlarini rivojlantirish uchun bir qator dolzarb vazifalarni hal etish talab etiladi. Bular qatoriga deputatlarning professional malakasini oshirish, ularning mas’uliyatini kuchaytirish, aholi bilan muloqotning yangi shakllarini joriy etish kabi masalalar kiradi. Shu bilan birga, yoshlarning siyosiy jarayonlarda faol ishtirokini ta’minlash ham ishonchni mustahkamlashga xizmat qiladi. Ishonchni shakllantirish jarayoni uzluksiz va tizimli xarakterga ega bo‘lishi lozim. U bir marta amalga oshiriladigan chora-tadbir emas, balki doimiy ravishda takomillashtirib boriladigan jarayon hisoblanadi. Vakillik hokimiyati organlari bu jarayonda faol ishtirok etishi, fuqarolar bilan ochiq va samarali muloqot o‘rnatishi zarur.

Vakillik hokimiyati tizimida o‘zaro ishonchni shakllantirish va mustahkamlash masalasi faqat institutsional o‘zgarishlar bilan cheklanmaydi, balki u chuqur ijtimoiy-psixologik jarayonlarni ham qamrab oladi. Fuqarolarning davlat organlariga bo‘lgan ishonchi, avvalo, ularning kundalik hayotda davlat bilan qanday aloqada bo‘layotganiga bog‘liq. Agar inson o‘z muammosini hal qilishda ortiqcha byurokratik to‘siqlarga duch kelsa yoki murojaatiga nisbatan befarqlikni his qilsa, uning ishonchi pasayadi. Aksincha, tezkor va adolatli munosabat ishonchni mustahkamlaydi. Shu nuqtai nazardan, mahalliy vakillik hokimiyati organlarida “xizmat ko‘rsatuvchi davlat” konsepsiyasini amalga oshirish muhim ahamiyat kasb etadi. Bu yondashuvga ko‘ra, davlat organlari aholiga xizmat ko‘rsatuvchi institut sifatida faoliyat yuritadi. Bunday tizimda har bir qaror fuqarolar manfaatidan kelib chiqqan holda qabul qilinadi. Natijada davlat va jamiyat o‘rtasida o‘zaro ishonch kuchayadi. Mahalliy darajada ishonchni ta’minlashda kommunikatsiya mexanizmlari alohida o‘rin tutadi. Axborot almashinuvi qanchalik ochiq va shaffof bo‘lsa, ishonch shunchalik mustahkam bo‘ladi. Masalan,

**“ZAMONAVIY ILMIY YONDASHUVLAR VA TEXNOLOGIK
TARAQQIYOTNING USTUVOR YO‘NALISHLARI” nomli Respublika
ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-1, 2026**

ayrim hududlarda mahalliy kengashlar o‘z faoliyati haqida muntazam ravishda ijtimoiy tarmoqlar orqali ma’lumot berib bormoqda. Bu orqali fuqarolar qabul qilinayotgan qarorlardan xabardor bo‘ladi va o‘z fikrlarini bildirish imkoniyatiga ega bo‘ladi. Bu esa ishtirokchilik demokratiyasining shakllanishiga xizmat qiladi. Shu bilan birga, ishonchni ta’minlashda liderlik omili ham katta ahamiyatga ega. Deputatlar va mahalliy rahbarlarning shaxsiy fazilatlari, ularning halolligi, ochiqligi va mas’uliyatlilik jamoatchilik fikriga bevosita ta’sir ko‘rsatadi. Agar rahbar shaxs o‘z faoliyatida adolatli va prinsipial bo‘lsa, u jamoada ishonch muhitini shakllantiradi. Aks holda, hatto to‘g‘ri qarorlar ham aholi tomonidan shubha bilan qabul qilinishi mumkin.

Ishonch mexanizmlarini rivojlantirishda ta’lim va ma’rifatning o‘rni ham beqiyosdir. Fuqarolarning huquqiy madaniyati qanchalik yuqori bo‘lsa, ular davlat organlari faoliyatini to‘g‘ri baholay oladi. Bu esa o‘zaro ishonchni mustahkamlashga xizmat qiladi. Shu bois, aholi o‘rtasida huquqiy bilimlarni oshirishga qaratilgan dasturlarni amalga oshirish muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Amaliyot shuni ko‘rsatmoqdaki, ishonch darajasi past bo‘lgan jamiyatlarda ijtimoiy faollik ham past bo‘ladi. Fuqarolar davlat boshqaruvida ishtirok etishga qiziqmaydi, saylovlarda qatnashish darajasi kamayadi. Bu esa vakillik hokimiyatining samaradorligiga salbiy ta’sir ko‘rsatadi. Shu sababli ishonchni oshirish nafaqat siyosiy, balki ijtimoiy barqarorlikni ta’minlash uchun ham zarur. O‘zbekistonda so‘nggi yillarda aholi murojaatlari bilan ishlash tizimini takomillashtirish bo‘yicha amalga oshirilgan islohotlar ishonchni mustahkamlashga qaratilgan muhim qadamlardan biri bo‘ldi. Xususan, virtual qabulxonalar va xalq qabulxonalari orqali fuqarolar o‘z muammolarini bevosita davlat organlariga yetkazish imkoniyatiga ega bo‘ldi.

**“ZAMONAVIY ILMIY YONDASHUVLAR VA TEXNOLOGIK
TARAQQIYOTNING USTUVOR YO‘NALISHLARI” nomli Respublika
ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-1, 2026**

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati :

1. Mirziyoyev Sh.M. *Yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasi*. 2023 y. – B. 80.
2. J.-J. Russo: *Pro et Contra* [Idei Jan-Jaka Russo v vospriyatii i otsenke russkix mysliteley i issledovateley (1752—1917). Antologiya] / Tuzuvchilar: A.A. Zlatopolskaya va boshqalar. — SPb.: Izdatelstvo RXGA, 2005. — 798 b. — ISBN 5-88812-220-3.
3. Schrift, Alan D. (2010). *French Nietzscheanism* (PDF). In Schrift, Alan D. (ed.). *Poststructuralism and Critical Theory's Second Generation*. The History of Continental Philosophy. Vol. 6. Durham, UK: Acumen. pp. 19–46. ISBN 978-1-84465-216-7.
4. Xabermas Yu. *Demokratiya. Aql. Axloq: ma’ruzalar va intervyular*. Moskva, apr. 1989 y. — M.: Nauka, 1992. — 176 b. — (Filosoflar zamonaviy dunyosi: AN SSSR falsafa institutida ma’ruzalar). — ISBN 5-02-008157-4.